

HAKEMUS KUMULATIIVISEN ALIJÄÄMÄN KATTAMISEN MÄÄRÄAJAN JATKAMISEKSI ML. TOIMENPIDESUUNNITELMA

Sisällysluettelo

1. Hakemuksen perusteet	2
2. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen tilanne ja esitys myönnettävästä lisääjasta	3
2.1 Talous 2023–2026	3
2.2 Esitys kumulatiivisen alijäämän määrärajan jatkamisesta	4
3 TOIMENPIDESUUNNITELMA ALIJÄÄMÄN KATTAMISEKSI	6
3.1 Soite2030 – muutos- ja uudistamisohjelma	6
3.2 Toimet 2023–2025	7
3.3 Toimet 2026	9
3.3.1 Toiminnalliset teemat ja muutoshankkeet	9
3.3.2 Palvelustrategian ja Soite2030 – ohjelman päivitys	13
3.4 Suunnitellut toimet 2027–2030	14
3.5 Talous 2026–2029	14
4. Yhteenveto	19
5 Liitteet	19

1. Hakemuksen perusteet

Eduskunta hyväksyi 29.5.2026 väliaikaisen muutokseen lakiin hyvinvointialueesta (611/2021, muutos 411/2026, 115a §). Muutoksella mahdollistetaan hyvinvointialueiden kumulatiivisen alijäämän kattamista koskevan määräajan pidentäminen enintään vuoden 2029 loppuun. Hyvinvointialuelaki 115a §: Alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen, väliaikaisesti voimassa 1.6.2026–31.12.2030:

Jos hyvinvointialue ei voi kattaa taseeseensa kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi hyvinvointialueen hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä. Valtiovarainministeriö voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, jos:

- 1) määräajan jatkaminen on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi;*
- 2) kertynyt alijäämä on katettavissa 1 momentissa säädetyssä määräajassa; ja*
- 3) hyvinvointialueella on aluevaltuuston hyväksymä suunnitelma kertyneen alijäämän kattamiseksi viipymättä.*

Hyvinvointialue voi tehdä hakemuksen aluehallituksen laadittua tilinpäätöksen. Hakemus on tehtävä alijäämän kattamista koskevan määräajan päättymisvuoden elokuun loppuun mennessä.

Jäljempänä 122 §:ssä tarkoitettu hyvinvointialueen arviointimenettely voidaan aloittaa 123 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyistä poiketen vasta, kun tämän pykälän 1 momentissa tarkoitetun päätöksen mukainen määräaika on kulunut.

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys alijäämän kattamista koskevien toimenpiteiden toteutumisesta tilikaudella ja riittävyydestä 1 momentissa tarkoitettuna määräaikana.

2. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen tilanne ja esitys myönnettävästä lisäajasta

2.1 Talous 2023–2026

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten kumulatiivinen alijäämä vuosilta 2023–2025 on 27,6 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa 409 €/asukas, joka on hyvinvointialueiden keskitasoa.

Vuosi	Tulos €	Kumulatiivinen alijäämä, €
2023	-20,5 M€	-20,5 M€
2024	-16,8 M€	-37,3 M€
2025	+9,7 M €	-27,6 M€
2026 (TA / TP-ennuste)	+5,3 M€	-22,3 M€

Taulukko 1: Tulos 2023–2026 (v. 2026 käsitelty TP-ennusteen mukaisena)

Aluevaltuusto hyväksyi 12/2025 *Rohkeasti uudistunut Soite – toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028*. Vuoden 2026 ylijäämätavoitteeksi asetettiin +5,38 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelma rakennettiin siten, että kumulatiivinen alijäämä olisi katettuna vuoden 2028 loppuun mennessä. Mikäli taloussuunnitelma olisi asetettu hyvinvointialuelain 115 § mukaisesti tasapainoon tai ylijäämäiseksi vuoden 2026 loppuun mennessä, se ei olisi toteuttanut taloussuunnitelman realistisuuden vaatetta. Samoin jos kumulatiivinen alijäämä pyrittäisiin kattamaan hyvinvointialuelain mukaisesti vuoden 2026 loppuun mennessä, palveluiden järjestämisvastuuta ei pystyttäisi toteuttamaan perustuslain ja muun lainsäädännön velvoittamalla tavalla.

KESKI-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE (1000 €)	Muutostalous- arvio 2025	TA2026	TS2027	TS2028	Muutos-% ta26/ta25	Muutos-% ts 27 /ta26	Muutos-% ts28/ta27
ULKOISET TUOTOT	81 526 €	84 210 €	85 704 €	87 463 €	3,3 %	1,8 %	2,1 %
Myyntituotot	41 091 €	46 827 €	47 764 €	48 719 €	14,0 %	2,0 %	2,0 %
Maksutuotot	25 573 €	25 498 €	26 135 €	26 789 €	-0,3 %	2,5 %	2,5 %
Tuet ja avustukset	7 522 €	4 535 €	4 308 €	4 308 €	-39,7 %	-5,0 %	0,0 %
Muut toimintatuotot	7 341 €	7 350 €	7 497 €	7 647 €	0,1 %	2,0 %	2,0 %
ULKOISET KULUT	-409 416 €	-411 709 €	-414 877 €	-423 985 €	0,6 %	0,8 %	2,2 %
Henkilöstökulut	-229 753 €	-234 729 €	-234 729 €	-240 597 €	2,2 %	0,0 %	2,5 %
Palvelujen ostot	-125 721 €	-122 857 €	-125 314 €	-127 820 €	-2,3 %	2,0 %	2,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 643 €	-31 352 €	-31 979 €	-32 619 €	-0,9 %	2,0 %	2,0 %
Avustukset	-6 660 €	-6 918 €	-7 160 €	-7 411 €	3,9 %	3,5 %	3,5 %
Muut toimintakulut	-15 639 €	-15 854 €	-15 695 €	-15 538 €	1,4 %	-1,0 %	-1,0 %
TOIMINTAKATE	-327 890 €	-327 455 €	-329 173 €	-336 522 €	-0,1 %	0,5 %	2,2 %
Valtion rahoitus	333 089 €	343 136 €	357 000 €	369 000 €	3,0 %	4,0 %	3,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 999 €	-1 800 €	-2 300 €	-2 500 €	-9,9 %	27,8 %	8,7 %
VUOSIKATE	3 200 €	13 881 €	25 527 €	29 978 €	333,8 %	83,9 %	17,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 300 €	-8 500 €	-9 300 €	-11 000 €	-17,5 %	9,4 %	18,3 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-7 100 €	5 381 €	16 227 €	18 978 €			
Kumul. tulos v. 2023-2028	-37 300 €	-31 919 €	-15 692 €	3 286 €			

Taulukko 2: Taloussuunnitelma 2026–2028 (aluehallitus 15.12.2025)

Vuoden 2025 tulokseksi muodostui talousarviosta poiketen +9,7 miljoonaa euroa, joten kumulatiivinen alijäämä 2023–2025 on 27,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 tulos sisälsi noin 2,5 miljoonaa euroa kertaeriä, jotka eivät toistu kuluvana tai tulevina vuosina. Kertaerät koskivat esimerkiksi taseesta purettua erää 0,5 miljoonaa euroa ja edellisiltä vuosilta laskuttamatta olleita korvauksia muilta hyvinvointialueilta ja julkisen sektorin organisaatioilta, jotka koskivat järjestämisvastuun mukaisia korvauksia. Samoin hankerahoitusta sisältyi tulokseen noin 4 miljoonaa euroa talousarviota enemmän.

Toiminta- ja taloussuunnitelman vahvistamisen jälkeen Valtiovarainministeriö julkaisi 30.4.2026 arviolaskelman hyvinvointialueiden lähivuosien valtion yleiskatteisesta rahoituksesta. Arviolaskelmassa huomioitiin meneillään olevan rahoituslain muutoksen vaikuttavuusarviointi sekä alueiden yhteenlasketun vuoden 2025 tuloksen vaikutus rahoituksen pohjassa olevaan jälkikäteistarkastukseen (=rahoitusta vähentävä vaikutus). Soiten valtion rahoituksen arvioidaan laskevan talousarviovalmistelun yhteydessä käytössä olleesta edellisestä arviolaskelmasta seuraavasti:

Valtion rahoitus	Arviolaskelma 9/2025	Arviolaskelma 4/2026	Muutos €
2027	357,3 M€	344,8 M€	-12,5 M€
2028	369,5 M€	353,9 M€	-15,6 M€
2029	-	364,9 M€	

Taulukko 3: Valtion yleiskatteinen rahoitus

Rohkeasti uudistunut Soite – toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 – dokumentissa kuvattu suunnitelma alijäämän kattamiseksi vuoden 2028 loppuun mennessä muodostui epärealistiseksi toteuttaa tilanteessa, jossa valtion rahoituksen arvioidaan laskevan 12,5 M€ talousarviovalmistelussa käytössä olleesta arviosta.

2.2 Esitys kumulatiivisen alijäämän määräjän jatkamisesta

Olemme simuloineet vaihtoehtoisia skenaarioita mahdollisuuksistamme kattaa kumulatiivinen alijäämä joko vuoden 2028 tai 2029 loppuun mennessä. Skenaroinnissa olemme huomioineet mm. valtion rahoituksen arviolaskelman, muutos- ja uudistamistoimemme, tuotto- ja kulueriemme rakenteen ja investoinnit. Näin toimien olemme päätyneet hakemaan lisää aikaa kumulatiivisen alijäämän **kattamiselle vuoden 2029 loppuun saakka**.

Haettavan lisääjän mittaan vaikuttaa erityisesti vuoden 2027 valtion rahoituksen määrä. Arviolaskelman 4/2026 mukaisesti Soiten saama valtion rahoitus vuonna 2027 olisi lähes sama kuin kuluvan vuoden rahoitus. Se haastaa vuoden 2027 tulosta, sillä henkilötövuosien vähennyksestä huolimatta esimerkiksi TES-korotukset nostavat henkilöstökuluja noin 9 M€ eliminoiden tehostamistoimien kustannussäästövaikutusta. Samoin arvioimme, että vuoden 2026 tulos tulee olemaan enintään talousarvion +5,3 miljoonaa euroa mukainen. Tällöin kuluvan vuoden tuloksella ei pystyittäisi kompensoimaan valtion rahoituksen määrääarviossa nähtyä muutosta (=pienempi rahoitus kuin 9/2025 arviolaskelmassa). Vuotta 2029 perustelemme myös hyvinvointialueen lähtötilanteen kustannustehokkuudella, joka on realisoitunut ja realisoituu myös tulevina vuosina valtion rahoitusta pienentävänä siirtymätasauksena. Hyvinvointialueen aikana kustannustehokkuutta on edelleen parannettu Soite2030 – ohjelman toimenpiteillä. Tämän vuoksi uusien sopeuttamistoimien tuomien

kustannussäästöjen ulosmittaaminen on haastavampaa. Osa muutos- ja uudistamistoimista vaatii myös poliittista päätöksentekoa, joiden läpivienti ja toimeenpano vie oman aikansa.

Meneillään olevien ja lähivuosina toteutettavien muutos- ja uudistamistoimien myötä arvioimme kumulatiivisen alijäämän olevan katettuna vuoden 2029 loppuun mennessä. Haemme kumulatiivisen alijäämän kattamista koskevan määrärajan jatkamista vuoden 2029 loppuun. Alijäämän kattaminen lyhyemmässä lisääjassa ei mahdollistaisi palveluiden pitkäjänteistä uudistamista.

3 TOIMENPIDESUUNNITELMA ALIJÄÄMÄN KATTAMISEKSI

3.1 Soite2030 – muutos- ja uudistamisohjelma

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten aluevaltuusto hyväksyi vuonna 2023 muutos- ja uudistamisohjelman toimivan Soite2030 – ohjelman. Ohjelma vie käytäntöön Soiten strategiaa, palvelustrategiaa ja palvelutasopäätöstä. Ohjelma on rullaava eli se on täydentynyt konkreettisilla toimilla hyväksymisestään lähtien. Soite2030 – ohjelma toimii hyvinvointialuelain 115a § mukaisena suunnitelmana kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi viipymättä.

Soite2030 – ohjelma on päivitetty (liite 6) kesän 2026 aikana. Ohjelman sisältämät keskeiset kehittämiskokonaisuudet on päivitetty ja ohjelmaan on lisätty vuosi 2030. Ohjelman rullaavasti päivittyvä malli säilyy eli toimenpiteet täydentyvät ja konkretisoituvat. Kehittämistoimien valinnassa on huomioitu Soiten strategian painopisteet (3 kpl), sote - palvelustrategia ja pelastustoimen palvelutasopäätös sekä hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet (12 kpl):

1. Vahvat peruspalvelut ja päivystävä sairaala
 2. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö
 3. Kestävä talous ja päätöksenteko
-
1. Väestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen ja varmistaminen
 2. Yhdenvertaisten, laadukkaiden ja kustannusvaikuttavien palvelujen turvaaminen
 3. Taloudellisesti kestävä, laadukkaat ja kustannusvaikuttavat palvelut
 4. Investointien kustannusvaikuttavuuden ja alueellisen yhteistyön edistäminen
 5. Vaikuttavuusperustainen toiminta, ohjaus ja johtaminen
 6. Toiminnan ja talouden kunnianhimoisen uudistaminen
 7. Osaavan ja riittävän henkilöstön turvaaminen
 8. Toimialojen veto- ja pitovoiman vahvistaminen
 9. Tietopohjainen johtaminen, suunnittelu ja kehittäminen
 10. Digitalisaation edistäminen kaikilla toimialoilla
 11. Yhteistyö lakisääteisten velvoitteiden ja tavoitteiden toteuttamiseksi
 12. Hyvän yhteistyön varmistaminen paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti

Kuva 1: Soite2030-ohjelma

Soite2030 - ohjelman mukainen eteneminen tekee mahdolliseksi kumulatiivisen alijäämän kattamisen vuoden 2029 loppuun mennessä.

3.2 Toimet 2023–2025

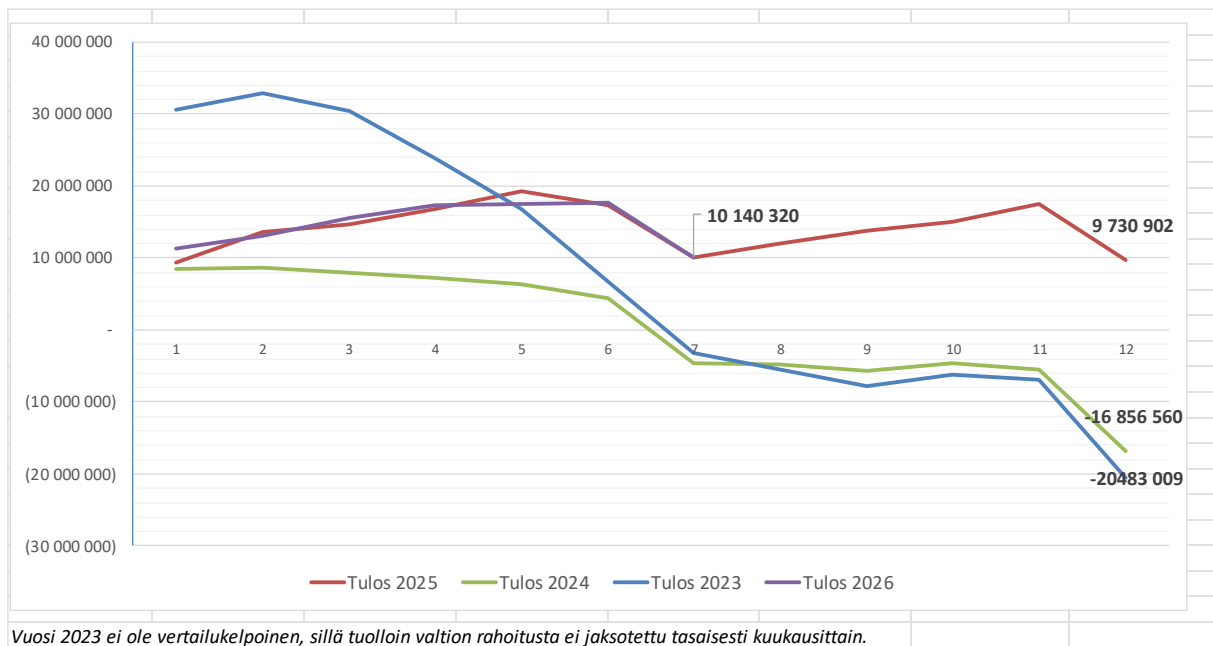
Alla on listattuna Soite2030 – ohjelman vuosien 2023–2025 merkittävimpiä toimintaa uudistaneita ja kustannussäästöjä tuoneita toimenpiteitä. Toimet ovat kohdistuneet kaikille toimialueille eli sote-toimintoihin, tukipalveluihin ja pelastustoimeen.

Toimien ryhmä	Keskeiset muutostoimet 2023–2025	Ajankohta	Merkitys alijäämän kattamisen näkökulmasta
Strategian toimeenpanon toimintamallin rakentaminen	Soite2030 – muutos- ja uudistamisohjelman käynnistäminen ja rullaava täydentäminen. Ohjelma konkretisoi strategian, sote-palvelustrategian ja pelastuksen palvelutasopäätöksen tavoitteita. Rinnalla edistettiin henkilöstö-, digi-, viestintä- ja markkinointiohjelmia.	2023–	Loi kokonaisrakenteen toiminnan uudistamiselle, kustannushallinnan vahvistamiselle ja pidemmän aikavälin talouden tasapainottamiselle.
Johtamis- ja organisaatorakenteen uudistaminen	Toimialuerakenteen uudistaminen, johtamisjärjestelmän keventäminen, väliportaan esihenkilötehtävien vähentäminen sekä professioiden ja toimialuejohdon tehtäväkuvien yhdistäminen.	2024	Tuki kustannusrakenteen keventämistä ja selkeytti vastuita

Palvelurakenne ja palveluverkko	Erikoissairaanhoidon osastopaikkojen sopeuttamista usealla lääketieteen alalla. Yleislääketieteen kahden osaston lakkauttaminen maakunnassa ja kolmannen yle-osaston perustaminen keskussairaalaan. Palvelujen painopisteen siirtämistä raskaammista palveluista kevyempiin, kotiin vietäviin ja matalan kynnyksen palveluihin.	2024–2025	Kohdensi palvelukapasiteettia kysyntää vastaavaksi, paransi toiminnallista tehokkuutta
Toimipisteet ja hoidon jatkuvuus	Osan Sote-pisteistä ja -asemista muuttaminen liikkuvien palvelujen / tukipisteiden malliin. Omalääkärimallin käyttöönotto	2025-	Tukee palvelujen saatavuutta kustannustehokkaammalla tavalla ja vahvistaa peruspalvelujen vaikuttavuutta.
Henkilöstö ja talouden tasapainottaminen	Yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamiseksi. Vuonna 2024 9 M€ ja v. 2025 14 M€ säästöihin tähtäävät neuvottelut. Henkilötyövuosien määrä väheni 110 htv v. 2025 Lyhytaikaisten sijaisten rekrytoinnin uuden toimintamallin käyttöönotto	2024–2025	Muodostaa merkittävän osan alijäämän kattamiseksi tarvittavista pysyvistä säästöistä.
Toimitilat ja tilankäytön tehostaminen	Toimipistemuutokset, toimintojen keskittäminen, vuokratiloja irtisanottiin ja toimintoja siirrettiin Soiten omistamiin tiloihin.	2024–2025	Paransi tilojen käytön tehokkuutta
Investoinnit ja palvelutuotannon edellytykset	Sotokeskuksen rakentamisen käynnistyminen Kokkolan Sairaalanmäellä, Toholammin paloaseman rakentamisen aloitus, sote-tilannekeskuksen valmistuminen keskussairaalaan.	2024–2025	Tukee moniammatillista yhteistyötä, integraatiota ja toiminnan pitkäjänteistä uudistamista.
Hankerahoitukset ja digitalisaatio	Valtionavustusrahoitteiset projektit digitalisaation, tietojärjestelmien, palveluketjujen, palvelujen saatavuuden, kustannusvaikuttavuuden sekä henkilöstön osaamisen ja johtamisen kehittämisessä.	2023–2025	Mahdollisti uudistusten toteuttamista ilman, että kehittämiskustannukset rasittavat täysimääräisesti käyttötaloutta.
Yhteistoiminta-alueen yhteistyö	Yta-alueen yhteistyön vahvistaminen, yta-konttorin valmistelu, yta-yhteistyö-sopimuksen päivistyö, Tervia Logistiikka Oy:n toiminnan aloitus, pelastustoimen yhteisen tilanne- ja johtokeskuksen käynnistyminen.	2024–2025	Mahdollistaa yhteistyön kehittämisen laajemmalla väestöpohjalla ja tukee kustannustehokkuutta.

Taulukko 4: Keskeisiä muutos- ja uudistamistoimia vuosina 2023–2025

Vuosien 2023–2025 aikana toteutetuilla toimilla yhdistettynä valtion yleiskatteisen rahoituksen kasvuun Soiten talouden suunta on saatu käännettyä. Henkilötyövuodet vähenivät -144 htv / -4 % välillä 1/2023–12/2025. Käyttäen yhden henkilötyövuoden keskimääräisenä kokonaiskustannuksena 50 000 euroa, henkilötyövuosien vähentymisellä saatiin 7,2 miljoonan euron kustannussäästöt. Tulosparannukseen on vaikuttanut myös muiden Soite2030 – ohjelman uudistamis- ja kehittämistoimien toteuttaminen.

Taulukko 5: Tuloskehitys 1/2023–7/2026

3.3 Toimet 2026

3.3.1 Toiminnalliset teemat ja muutoshankkeet

Toiminnan uudistamista on jatkettu vuoden 2026 aikana Rohkeasti uudistunut Soite - toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2026–2028 kuvatulla tavalla. Toimintasuunnitelma sisältää toimialueiden edistämät kolme keskeistä teemaa vuodelle 2026 sekä teemoja konkretisoivat ja Soite2030 – ohjelmaa toteuttavat toimenpiteet (liite 6). Keskeiset teemat toimialueittain ovat alla.

Toimialue	Teemat
Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	1. Palveluverkon ja palvelutoiminnan tiivistäminen sekä toiminnan tehostaminen Toimialueen on sopeutettava toimintaa käytettävissä oleviin resursseihin. Talousarvioon varatut määrärahat eivät riitä koko nykyisen palveluverkon ja palvelutoiminnan ylläpitoon. Toimialueen on tiivistettävä organisaatiota, tehostettava toimintaa, käynnistettävä palvelujen eri tuotantotapojen selvityksiä ja tehdä mahdolliset muutokset. Palveluasumista on pystyttävä vähentämään ja

	avopalveluja kehittämään vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Palvelutoiminnassa on tehtävä tiivistä yhteistyötä muiden sotetoimialueiden kanssa. 2. Ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen ja avopalvelujen korostaminen Toimialue tekee tiivistä yhteistyötä Ikäkeskuksen, pelastuslaitoksen ja järjestöjen sekä muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa palvelutarpeiden ehkäisemiseksi. Matalan kynnyksen toimintaa ja varhaista tukea korostetaan. Palveluohjauksen kehittäminen yhdessä Ikäkeskuksen kanssa on tärkeää. Palveluohjauksessa tuen tarpeet pitää tunnistaa mahdollisimman aikaisin ja tarpeellisessa laajuudessa. Eritasoista ryhmätoimintaa suositetaan ja palvelutuotannossa pyritään käyttämään myös digi- ja etäpalveluja hyödyksi aina kun se on mahdollista. 3. Perhehoidon lisääminen ja omaishoidon tuen muotojen kehittäminen Perhehoitoa eri muotoja pyritään lisäämään talousarvion puitteissa. Perhehoitajia koulutetaan lisää ja innovoidaan erilaisia mahdollisuuksia saada toimintaa lisättyä hyvinvointialueella eri asiakasryhmien hoidossa. Omaishoidon tukimuotoja kehitetään yhteistyössä järjestöjen kanssa "Ainutlaatuisesti arjessa"-hankkeessa ja omassa toiminnassa.
Sote-keskus	1. Hoidon/palvelun jatkuvuuden vahvistaminen sote-keskuksen palveluissa (omalääkäri, omahoitaja, oma sosiaalityöntekijä/ohjaaja) ja sote-yhteisten asiakkaiden prosessin määrittely. 2. Lasten ja nuorten palveluiden kehittäminen painottaen ennaltaehkäisyä ja matalan kynnyksen palveluita. 3. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö mielenterveys- ja riippuvuusasiakkaiden palveluissa.
Sairaala- ja akuuttipalvelut	1. Realistinen talouden ja toiminnan yhteensovittaminen tukien henkilöstön resilienssiä Talouden raami haastaa toimialueella erikoissairaanhoidon lakisääteisten tehtävien sekä palvelujen toteuttamisessa. Asetetut tavoitteet ja velvoitteet vaativat integroitujen palvelu- ja potilasprosessien kehittämistä sekä digitalisaation edistämistä pyrkien kaikessa toiminnassa vaikuttavuuden lisääntymiseen. 2. Strategian ja taloussuunnittelun vahvempi integraatio Toimialueen rooli on keskeinen Soiten strategisten tavoitteiden toteutumisessa. Päivystyksen, vuodeosastojen ja kotihoitojen välistä yhteistyötä lähdetään sujuvoittamaan tulevalla kaudella lisäten integraatiota ja pyrimme toiminnassamme entistä enemmän asiakasnäkökulmasta parempaan palveluun. 3. Päivystyksen ja erikoissairaanhoidon toimintakyvyn turvaaminen ja elinvoimaisen keskussairaalan säilyminen Keski-Pohjanmaalla.
Pelastustoimi	1. Valtioneuvoston asetuksen 570/2024 mukaisen väestönsuojeluun varautumisen yhteistoimintaryhmän työn kehittäminen ja alueellisen suunnittelutyön yhteensovittaminen

	2. Hyvinvointialueen kiinteistöstrategian päivittäminen pelastuslaitoksen käytössä olevien kiinteistöjen osalta. Päivityksessä huomioidaan pelastustoimen, ensihoidon ja muiden toimialojen mahdolliset tilatarpeet ja niiden yhteensovittaminen tulevien vuosien suunnittelussa. 3. Pelastustoiminnan johtamistyön kehittäminen alueellisesti ja paikallisesti. Alueelliseen kehittämiseen sisältyy YTA-alueen pelastustoimen johtokeskustöyön yhteistyö. Paikalliseen johtamistyönkehittämiseen Keski-Pohjanmaan sisäisten johtamismallien kehittäminen.
Järjestämisen palvelut	1. Omavalvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen 2. Tekoälyn käyttöönoton laajentaminen 3. Digialustan hankinta ja käyttöönotto
Konsernipalvelut	1. Tukipalveluiden tuottamistapojen tarkastelut jatkuvat 2. Tekoäly ja digitalisaatio sujuvoittamaan tukipalveluiden tuottamista 3. Henkilöstöohjelman toimeenpano jatkuu tukien Soiten toiminnan ja henkilöstön onnistumista

Taulukko 6: Vuoden 2026 toiminnalliset teemat toimialueittain

Toiminnallisten teemojen ja niitä konkretisoivien toimenpiteiden sekä talouden sopeuttamistarpeiden edistämiseksi keväällä 2026 on toteutettu ja meneillään on yhteistoimintalain mukaisia neuvotteluja. Maalis-toukokuussa läpi vietiin Ikääntyneet ja vammaisten palvelut- sekä Konsernipalvelut – toimialueita koskevat yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut. Lisäksi neuvoteltiin koko hyvinvointialuetta koskevista muutoksista. Päätösten toimeenpano on meneillään. Aluehallitus päätti 6/2026 elo-syyskuussa toteutettavista kaikkia toimialueita koskevista yhteistoimintalain mukaisista neuvotteluista. Neuvotteluissa käsiteltävät keskeiset muutokset on kuvattu alla.

Toimialue	Keskeiset muutostoimet	Ajankohta	Arvioitu säästövaikutus	Merkitys alijäämän kattamisen näkökulmasta
Toimeenpanovaiheessa: H1/2026 neuvottelut				
Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	Ruotsinkielisten ympärivuorokautisten palveluasumisyksiköiden yhdistäminen		0,6 M€	Kustannustehokkuuden paraneminen
	Kuntouttava työtoiminta: kirjapainotoiminnan lopettaminen			Kustannustehokkuuden paraneminen
	Vammaispalveluiden jaksohoitoyksikön muutos ympärivuorokautiseksi yksiköksi			Kustannustehokkuuden paraneminen, palveluketjun sujuvuus
	Pysyvä säästö yhteensä/v.		0,6 M€	
Konsernipalvelut	Keskussairaalan kahviotoiminnan ulkoistaminen		0,13 M€	Keskittyminen asiakas-, potilas- ja henkilöstöruokailuun
	Kotiateriatoiminnan ulkoistaminen			Kustannustehokkuuden paraneminen
	Omais- ja perhehoidon palkkionmaksatuksen digitalisointi	Syysy 2026		Digitalisaation hyödyntäminen,

				kustannustehokkuuden paraneminen
	Pysyvä säästö yhteensä/v.		0,13 M€	
Kaikki toimialueet	Mahdollisuus vaihtaa lomarahat vapaaksi	6–7/2026	0,7 M€	Kustannussäästöt
	Varallaolokorvausten, hälytysrahojen ja haittakorvausten muutokset		0,2 M€	Kustannussäästöt
	Kertaluonteinen säästö v. 2026		0,7 M€	
	Pysyvä säästö/v.		0,2 M€	
	Kaikki yhteensä		1,63 M€	
	HTV-vähennys		13–18	
Neuvottelut 8–9/2026, suunnitellut toimet				
Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	Ikääntyneiden palvelut: palveluasumisyksiköiden muutokset, toimintatavan muutos kustannuksiltaan kevyempään palvelutuotantoon, avopalveluiden toiminnan muutokset, peittävyystavoitteet		3 M€ 30–40 htv	Kustannustehokkuuden paraneminen
	Vammaisten palvelut: avopalveluiden keskittäminen, tuottamistapavertailut (oma vs. osto)			
Sairaala- ja akuuttipalvelut	Tehtävien uudelleenjärjestelyt tai lopettamiset, toimintojen tehostaminen, henkilöstön määrän vähentäminen, uudet toimintamuodot, ostopalveluvähennykset		2,5–3 M€ 20–25 htv	
Sote-keskus	Muutokset toimialueen palvelutuotantoon, palveluiden supistaminen, aukioloajat, sulut, tuotannon uudelleenjärjestelyt, uusien toimintamallien käyttöönotto Sosiaalihuollon palveluiden muutokset: ostopalveluiden ja kotiin annettavien palveluiden vähentäminen / päättäminen / siirtäminen omaksi toiminnaksi		3,5–5 M€ n. 30 htv	

Pelastustoimi	Palvelutasopäätöksen päivittäminen kustannussäästöjen realisoimiseksi palvelutasoa laskemalla		0,2 M€ 2 htv	
Konsernipalvelut	Digitalisaation ja automatiikan hyödyntäminen sekä entistä sujuvamat toimintaprosessit: muutokset tekstinkäsittelyssä, sihteeripalveluissa, käännöspalveluissa, hoitologistiikassa, potilaskuljetuksissa ja keskusvarastossa.		0,5 M€ 12 htv	
Järjestämisen palvelut	Organisaatiomuutoksia Järjestämisen palveluiden ja Konsernipalveluiden välillä, yta-alueen tukipalveluiden mahdollinen laajeneminen		0,1 M€	
	Tavoiteltavat säästöt yhteensä/v.		Noin 11 M€	
	HTV-vähennys		Noin 110	
Yllä kuvattujen toimialuekohtaisten muutossuunnitelmien lisäksi yt-lain mukaisissa neuvotteluissa 8–9/2026 tarkastellaan kaikkien toimialueiden johto- ja asiantuntijatehtävien mahdollisia vähennystarpeita. Mahdolliset toimenpiteet täsmentyvät neuvotteluiden aikana eikä niiden vaikuttavuusarviot eivät sisälly yllä kuvattuihin säästöihin.				

Taulukko 7: Suunnitellut muutokset vuonna 2026, yt-lain mukaisen käsittely

3.3.2 Palvelustrategian ja Soite2030 – ohjelman päivitys

Kesän 2026 aikana Soiten palvelustrategiaa (liite 5) ja Soite2030 – ohjelmaa (liite 6) on päivitetty. Palvelustrategian päivityksessä erityisenä painopisteenä on ollut ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden toiminnallisten muutosten edistäminen sekä palveluverkkosuunnittelu. Muutoksilla vastataan väestöennusteeseen, jonka mukaisesti yli 65-vuotiaan väestön määrä kasvaa 2020 – luvun loppuun mennessä. Ratkaisuja haetaan myös vammaispalveluiden kustannustehokkuuden kehittämiseen. Palveluverkkoa koskeissa vaihtoehtoisissa skenaarioissa suunnitellaan polkuja, joilla saavutetaan pysyviä säästöjä palveluiden saavutettavuuden säilyessä riittävänä. Erikoissairaanhoidon tuottavuuden kehittämistoimia jatketaan. Tukipalveluiden tehostamista jatketaan muun muassa tekoälyn ja automatisaation käyttöönotolla. Palvelustrategia konkretisoituu yksityiskohtaisempina toimina kustannusvaikutuksineen Soite2030 – muutos- ja uudistamisohjelmassa.

3.4 Suunnitellut toimet 2027–2030

Soiten strategian toimeenpanoa jatketaan läpi kuluvan vuosikymmenen kolmen strategisen painopisteen edistämiseksi: 1) Vahvat peruspalvelut ja päivystävä sairaala, 2) Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö sekä 3) Kestävä talous ja päätöksenteko.

Elo-syyskuussa 2026 läpivietävien yhteistoimintalain mukaisten neuvotteluiden (suunnitellut toimet, luku 3.3, taulukko 7) mukaisten päätösten kustannussäästövaikutukset tulevat vaikuttamaan vuoden 2027 alusta lukien.

Toimialueiden vuoden 2026 toiminnallisten teemojen läpivientiä jatketaan (luku 3.3, taulukko 6) myös vuonna 2027. Teemat päivittyvät vuoden 2027 toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelun myötä. Toimenpiteillä toimeenpannaan päivitettyä palvelustrategiaa, joka tulee näkymään toimintaa uudistavina ja kustannussäästöjä edesauttavina toimenpiteinä.

Palvelustrategiset valinnat ja muut strategiaa jalkauttavat asiat näkyvät Soite2030 – ohjelman toimenpiteinä. Toimet konkretisoituvat lisää osana kunkin vuoden toiminnan ja talouden suunnittelua. Ohjelman päivittyminen tapahtuu siten rullaavasti. Pelastustoimen palvelutasopäätöstä tarkastellaan tulevan syksyn ja talven aikana. Mikäli pelastustoimen palvelutasoa laskevat toimet realisoivat, ne näkyvät lähivuosien kustannuskehitystä hillitsevästi.

Toimintaa uudistavien toimien lisäksi talouden sopeuttamiseen pystytään vaikuttamaan investointien maltillisella määrällä. Hyvinvointialueen ensimmäiset toimintavuodet ovat sisältäneet investointeja, joiden kustannushyötyjen realisoituminen jatkuu läpi vuosikymmenen. Niistä merkittävin on vuoden vaihteessa 2026–2027 valmistuva Sotekeskus. Se kokoaa yhteen kanta-Kokkolassa useissa osoitteissa toimivia sosiaali- ja terveyspalveluita. Keskussairaalaan on tehty vuosien 2023–2026 aikana muutostöitä, joilla on vastattu peruskorjaustarpeiden lisäksi toiminnan muuttuneisiin tarpeisiin. Lähivuosien investointitarpeet ovat maltillisia ja kohdistuvat toimitiloja enemmän kone- ja laiteinvestointeihin. Samoin Soitessa tullaan panostamaan tekoälyn, robotiikan ja digitalisaation mahdollistamiin hyötyihin. Lähivuosien investoinnit suunnitellaan katettavaksi pääosin vuosikatteella.

3.5 Talous 2026–2029

Kumulatiivisen alijäämän määrä per 31.12.2025 on 27,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 talousarvio on rakennettu +5,3 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Aluehallitus ja -valtuusto käsittelevät elokuussa muutostalousarvion 2026. Muutoksena huomioitiin valtion yleiskatteeseen rahoitukseen talousarvion vahvistamisen jälkeen tullut muutos, joka nosti valtion rahoituksen määrää noin 725 000 eurolla. Talousarvion loppusummaan asialla ei ole merkitystä.

Talousarvioon sisältyy ylitysriskejä, jotka kohdistuvat erityisesti asiakaspalveluiden ostoihin ja palkkakuluihin. Elokuun 2026 tilanteessa tarkasteltuna pidämme kuitenkin realistisena, että talousarvion mukainen tulos saavutetaan. Meneillään on kuluven vuoden kuluihin vaikuttavia säästöjä, jotka eivät sisälly talousarvioon eli ne pienentävät talousarvion ylitysriskiä. Merkittävimpiä lyhytvaikutteisia säästöjä ovat sijaishenkilöstön käytön rajoittaminen, ostopalvelusäästöt, mahdollisuus vaihtaa lomarahat vapaaksi, työterveyshuollon palvelutason laskeminen, pienhankintamäärärahojen ja koulutusmäärärahojen talousarviota pienempi käyttö sekä investointeja ja rahoituskuluja leikkaavat toimet.

Aluehallitukselle esitetään 24.8.2026 kokouksessa, että se antaisi vuoden 2027 taloussuunnittelun raamiksi tässä lisäaikahakemuksessa huomioidun +4,6 miljoonan euron ylijäämätavoitteen. Soite yhteensä – suunnitteluraami jaetaan hyvinvointialuejohtajan päätöksellä toimialuekohtaisiksi suunnitteluraameiksi elo-syyskuun aikana. Luvussa 3 kuvatuilla toimenpiteillä mukaan lukien vuoden 2027 toiminnan suunnittelu ja Soite2030 – ohjelma lähdetään toteuttamaan vuoden 2027 talousarviota. Toimialueilta edellytetään sitovan tavoitteen eli toimialueen toimintakatteen mukaista suoriutumista.

Taloussuunnitelmavuosina 2028–2029 jatkamme toiminnan uudistamista strategian, palvelustrategian, palvelutasopäätöksen ja Soite2030 – ohjelman mukaisesti. Toimilla varmistamme, että kumulatiivinen alijäämä on katettuna vuoden 2029 loppuun mennessä.

Tulosuran mukaista etenemistä kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi arvioidaan Soiteissa jatkuvana prosessina. Mikäli havaitaan tarpeita lisätoimenpiteille, niitä tuodaan päätöskäsittelyyn nopealla aikataululla.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	Tilinpäätös	Tilinpäätös	Tilinpäätös	Tilinpäätös-ennuste	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	TP	TP	TA / TPE	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma	Suunnitelma
Toimintatulot	85 538 838	79 939 910	92 808 035	84 210 000	85 680 250	87 007 756	88 361 430	-6,5 %	16,1 %	-9,3 %	1,7 %	1,5 %	1,6 %	1,6 %
Myyntitulot	46 182 218	42 262 174	47 521 973	46 800 000	46 800 000	47 268 000	47 740 680	-8,5 %	12,4 %	-1,5 %	0,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Maksutulot	21 528 784	23 040 544	24 996 104	25 900 000	27 195 000	27 874 875	28 571 747	7,0 %	8,5 %	3,6 %	5,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Tuet ja avustukset	11 109 503	7 854 586	11 838 003	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	-29,3 %	50,7 %	-62,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Muut toimintatulot	6 718 333	6 782 607	8 451 954	7 010 000	7 185 250	7 364 881	7 549 003	1,0 %	24,6 %	-17,1 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0							
Valmistus omaan käyttöön	0	0	87 725	44 000	0	0	0			-49,8 %	-100,0 %			
Toimintamenot	396 638 946	397 123 013	406 084 449	412 865 921	414 709 512	420 325 498	427 205 691	0,1 %	2,3 %	1,7 %	0,4 %	1,4 %	1,6 %	1,6 %
Henkilöstömenot	212 173 069	216 473 219	224 892 756	233 400 000	233 400 000	236 901 000	241 639 020	2,0 %	3,9 %	3,8 %	0,0 %	1,5 %	2,0 %	2,0 %
Palvelujen ostot	126 916 237	125 320 886	129 647 939	127 665 921	128 950 472	130 239 977	131 542 376	-1,3 %	3,5 %	-1,5 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	32 364 561	30 347 202	30 039 941	29 600 000	30 189 040	30 792 821	31 408 677	-6,2 %	-1,0 %	-1,5 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Avustukset	7 680 353	7 668 744	6 217 259	6 400 000	6 528 000	6 593 280	6 659 213	-0,2 %	-18,9 %	2,9 %	2,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
Muut toimintamenot	17 504 725	17 312 962	15 286 555	15 800 000	15 642 000	15 798 420	15 956 404	-1,1 %	-11,7 %	3,4 %	-1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %
TOIMINTAKATE	-311 100 108	-317 183 103	-313 188 690	-328 611 921	-329 029 262	-333 317 741	-338 844 261	-2,0 %	1,3 %	-4,9 %	-0,1 %	-1,3 %	-1,7 %	-1,7 %
Valtion rahoitus	301 430 615	311 995 577	333 390 550	343 861 421	344 829 262	353 936 736	364 872 706	3,5 %	6,9 %	3,1 %	0,3 %	2,6 %	3,1 %	3,1 %
Rahoitustulot (+) ja -menot (-)	-1 021 053	-1 452 580	-1 245 910	-1 470 000	-1 950 000	-1 850 000	-1 850 000	-42,3 %	14,2 %	-18,0 %	-32,7 %	5,1 %	0,0 %	0,0 %
Korkatulo	419 241	316 041	346 347	330 000	250 000	250 000	250 000	-24,6 %	9,6 %	-4,7 %	-24,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Muut rahoitustulot	11 761	24 694	25 772	0	0	0	0	110,0 %	4,4 %	-100,0 %				
Korkamenot	1 431 960	1 752 106	1 590 471	1 800 000	2 200 000	2 100 000	2 100 000	22,4 %	-9,2 %	13,2 %	22,2 %	-4,5 %	0,0 %	0,0 %
Muut rahoitusmenot	20 095	41 208	27 558	0	0	0	0	105,1 %	-33,1 %	-100,0 %				
VUOSIKATE	-10 690 546	-6 640 106	18 955 950	13 779 500	13 850 000	18 768 995	24 178 446	37,9 %	385,5 %	-27,3 %	0,5 %	35,5 %	28,8 %	28,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	9 817 586	10 216 454	9 246 058	8 500 000	9 300 000	11 000 000	10 500 000	4,1 %	-9,5 %	-8,1 %	9,4 %	18,3 %	-4,5 %	-4,5 %
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0							
TILIKAUDEN TULOS	-20 508 132	-16 856 560	9 709 892	5 279 500	4 550 000	7 768 995	13 678 446	17,8 %	157,6 %	-45,6 %	-13,8 %	70,7 %	76,1 %	76,1 %
Tilinpäätössiirrot + (-)	25 123	20 000	21 010	20 500	0	0	0	-20,4 %	5,0 %	-2,4 %	-100,0 %			
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-20 483 009	-16 836 560	9 730 902	5 300 000	4 550 000	7 768 995	13 678 446	17,8 %	157,6 %	-45,6 %	-14,2 %	70,7 %	76,1 %	76,1 %
KUMULATIIVINEN YLIJÄÄMÄ	-20 483 009	-37 319 569	-27 588 667	-22 288 667	-17 738 667	-9 969 672	3 708 773							
Muut ylijäämääriin rinnastettavat erät / Tuloksenkäsittelyerät ***														
KUMULATIIVINEN KATETTAVUUS	-20 483 009	-37 319 569	-27 588 667	-22 288 667	-17 738 667	-9 969 672	3 708 773							
Nettokustannukset ****	321 938 747	328 852 137	323 680 658	338 581 921	340 279 262	346 167 741	351 194 261	2,1 %	-1,6 %	4,6 %	0,5 %	1,7 %	1,5 %	1,5 %
Tuloslaskelmaan sis. vuosittainen sopeutus	3 800 000	10 000 000	3 780 000	11 860 000	5 730 000	3 750 000								
Kumulatiivinen sopeutus	0	3 800 000	13 800 000	17 580 000	29 440 000	35 170 000	38 920 000							

Taulukko 8: tulosura 2026–2029

Tulosura – dokumentti (liite 4) sisältää tuottojen ja kulujen muutosprosenttien taustalla olevat laskentaoletukset. Nettokustannusten vuosittaisen muutoksen 2027–2029 suunnitellaan olevan 0,5–1,7 %. Koska valtion rahoitukseen ei ole tulossa (painelaskelma per 4/2026) kasvua vuodelle 2027, tulevana vuonna on pystyttävä jäädyttämään kulukasvu lähes vuoden 2026 tasolle. Sitä auttaa meneillään olevat henkilöstövaikutteiset toimet (ks. luku 3.3), joiden myötä TES-korotusten lisäkustannukset tullaan kattamaan vastaavalla kokoisella palkkakulujen säästöllä. Vuosina 2028–2029 nettokustannusten kasvu on edelleen alle 2 %.

Tulosuralla näkyvä nettokustannusten muutos 2025 – TA2026 +4,5 % poikkeaa edellisvuosista sekä suunnitelmavuosista 2027–2029. Se johtuu ulkoisten tuottojen Tuet ja avustukset – erään sisältyvien

valtion hankerahoitusten päättymisestä vuoden 2025 lopulla, jonka takia vuodelle 2026 on budjetoitu hankerahoitusta noin 7 miljoonaa euroa vuoden 2025 toteutumaa vähemmän. Ulkoiset kulut eivät vuonna 2026 pienenny vastaavalla määrällä, sillä hankkeita tehtiin pitkälti Soiten vakituisen henkilöstön työpanoksen voimin kohdentamalla työpanosta vastaavat palkkakulut hankkeiden kuluiksi ja tuotoiksi. Samoin hankkeita hyödyntäen tehtiin ict-kehittämistä ja investointeja niin lakisääteisiin kuin toiminnan digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin. Tämä työ jatkuu myös kuluvana vuonna, mutta niiden kuluihin ei ole hankerahoitusten päätyttyä kohdennettavissa hankerahoitustuottoja.

Soite2030 – ohjelman mukaiset toimet ovat kohdistuneet ja kohdistuvat suunnitteluvuosisinakin kaikkiin toimialueisiin. Toimialuekohtaiset euromääräiset tavoitteet täsmentyvät vuosittain talousarviovalmistelun ja -hyväksynnän yhteydessä. Päivitetyssä palvelustrategiassa keskitytään erityisesti ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden toiminnallisten muutosten edistämiseen sekä palveluverkkoratkaisuihin. Tukipalveluiden edelleen tehostamista jatketaan ja haetaan kustannustehokkainta ratkaisua oma työ vs. yta-yhteistyö vs. ostopalvelut – vertailulla. Soten ja pelastustoimen toiminnallisilla ratkaisuilla on vahva korrelaatio tukipalveluiden kustannuksiin esimerkiksi toimitilakustannusten ja HR-sidonnaisten kulujen osalta. Tekoälyä otetaan käyttöön niin tukipalveluissa kuin sote-sektorilla.

Keskeisimpien toimien taloudellinen vaikutusarvio on kuvattu taulukossa 9. Tarkempi porautuminen vaikutusarvion sisältöön esitetään taulukossa 8.

Palveluluokka	2026	2027	2028	2029	Yhteensä 2026–2029
Lastensuojelun, lapsiperheiden ja perheoikeudelliset sosiaalipalvelut	350 t€	1 690 t€	580 t€	200 t€	2 820 t€
lääkäiden sosiaalipalvelut	500 t€	2 120 t€	1 550 t€	1 250 t€	5 420 t€
Vammaisten sosiaalipalvelut	0 t€	800 t€	400 t€	200 t€	1 400 t€
Erikoissairaanhoito	1 380 t€	2 570 t€	1 000 t€	800 t€	5 750 t€
Perusterveydenhuolto ja muu sote-toiminta	750 t€	2 720 t€	1 350 t€	600 t€	5 420 t€
Pelastustoimi	50 t€	200 t€	50 t€	50 t€	350 t€
Tukipalvelut	750 t€	1 760 t€	800 t€	650 t€	3 960 t€
Yhteensä	3 780 t€	11 860 t€	5 730 t€	3 750 t€	25 120 t€

Taulukko 9: Yhteenvedotaulukko toimenpiteillä saavutettavista säästöistä 2026–2029, arvio

Keskeinen toimi	Vaikutus 2026	Vaikutus 2027	Vaikutus 2028	Vaikutus 2029
ESH:n tuottavuuden kehittäminen: mm. tehtävien uudelleenjärjestelyt, htv-vähennykset	380 t€	1 700 t€	400 t€	400 t€
Lyhytvaikutteiset säästöt v. 2026: sijaiskielto, hälytysrahat, pienhankinnat, koulutus, ostopalvelut	1 000 t€			
Ostopalveluvähennykset		400 t€	200 t€	200 t€
Uudet toimintamuodot: mm. esh:n kotiutusmallia koskevat toimet		370 t€	200 t€	200 t€
Yta-yhteistyön hyödyntäminen		100 t€	200 t€	
Yhteensä, erikoissairaanhoido	1 380 t€	2 570 t€	1 000 t€	800 t€
Jatketaan rakenteellista siirtymistä raskaammista palveluista kevyempiin: ympärivuorokautinen palveluasuminen, yhteisöllinen asuminen, perhehoito ja kotiin vietävät palvelut, kotiuttamisen ja kotikuntoutuksen mallin kehittäminen		1 300 t€	1 300 t€	1 000 t€
Ikääntyneiden jaksohoitoyksikön muutos ympärivuorokautiseksi yksiköksi	100 t€	200 t€		
Kotiateriatoinnin ulkoistaminen		120 t€		
Lyhytvaikutteiset säästöt v. 2026: ostopalveluiden vähentäminen, sulut, pienhankinnat	400 t€			
Ostopalveluiden kilpailutusten säästöt (ymp.vrk palveluasuminen, kotihoito) ja tuotantotapamuutokset (oma vs. osto)		500 t€	250 t€	250 t€
Yhteensä, iäkkäiden sosiaalipalvelut	500 t€	2 120 t€	1 550 t€	1 250 t€
Lastensuojeluyksikön perustaminen, erityistaso	50 t€	550 t€		
Lastensuojeluyksikön perustaminen, erityistaso		380 t€	380 t€	
Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisesti kotiin annettaviin palveluiden ostopalveluiden vähentäminen, lopettaminen ja siirto omaksi toiminnaksi	100 t€	360 t€	200 t€	200 t€
Sote-tiimin perustaminen vastaamaan vaativan sijaishuollon prosessista	200 t€	400 t€		
Yhteensä, lastensuojelu	350 t€	1 690 t€	580 t€	200 t€
Avopalveluiden keskittäminen: toimintakeskusrakenteen muutokset, keskittäminen isompiin / alueellisiin keskuksiin		300 t€		
Ruotsinkielisten ympärivuorokautisten palveluasumisyksiköiden yhdistäminen		300 t€		
Palvelurakenteen keventäminen		200 t€	400 t€	200 t€
Yhteensä, vammaisten sosiaalipalvelut	0 t€	800 t€	400 t€	200 t€
Palvelustrategiset valinnat: palveluverkkomuutokset		500 t€	500 t€	500 t€
Palveluiden supistaminen, aukioloajat, sulut, tuotannon uudelleenjärjestelyt	50 t€	1 300 t€	650 t€	
Lyhytvaikutteiset säästöt v. 2026-2027: mm. ostopalvelut, palvelutason lasku, sijaisten käyttö	600 t€	400 t€		
Hoitotarvikejakelun kriteerien muutokset		300 t€	200 t€	100 t€
Laitoshuollon ulkoistus	100 t€	220 t€		
Yhteensä, perusterveydenhuolto ja muu sote-toiminta	750 t€	2 720 t€	1 350 t€	600 t€
Lyhytvaikutteiset toimet v.2026 mm. varallaolokorvaukset ja materiaalihankinnat	50 t€			
Erilaiset pelastustoimen tehokkuustoimet: esim. Valmiuskustannusten laskeminen, investoinnit		50 t€	50 t€	50 t€
Palvelutason tarkastelu		150 t€		
Yhteensä, pelastustoimi	50 t€	200 t€	50 t€	50 t€
Lyhytvaikutteiset säästöt v. 2026-2027: ostopalveluiden vähentäminen, pienhankinnat, sijaisten käytön vähentäminen, lomarahavapaat Soite yhteensä - lukuna	750 t€	400 t€		
Epassin puolittaminen		250 t€		
Keskussairaalan kahviotoimin ulkoistaminen		60 t€		
Omais- ja perhehoidon palkkionmaksatuksen digitalisointi		50 t€	50 t€	50 t€
Sote-sijaishenkilötarpeen hallinnointi resurssikeskuksesta		200 t€	200 t€	200 t€
Digiohjelman mukaiset toimet: mm. digialustan käyttöönotto, Lifecare-kirjaamisen automatiikka / puheentunnistus, hallinnon digiposti, Tekoälyn ja robotiikan käytön laajentaminen		500 t€	200 t€	100 t€
Toimitilojen määrän vähentäminen: mm. strategisimpien vuokratilojen hankinta omiksi tiloiksi, palveluverkkomuutosten tuomat ylläpito- ja vuokratulussäästöt		300 t€	350 t€	300 t€
Yhteensä, tukipalvelut	750 t€	1 760 t€	800 t€	650 t€
Yhteensä KAIKKI	3 780 t€	11 860 t€	5 730 t€	3 750 t€
			v. 2026-2029 yht. 25,1 M€	

Taulukko 8: Tarkempi porautuminen yhteenvetotaulukon toimiin, € arvio.

Taulukkoon koostettujen toimien lisäksi Soite2030 - ohjelma sisältää kehittämistoimia, joiden säästövaikutusta ei ole tässä vaiheessa pyritty arvioimaan. Samoin palvelustrategia sisältää vaihtoehtoja, joiden kustannusvaikutuksiin vaikuttaa valittava vaihtoehto.

Toimenpiteiden nettovaikutuksen lisäksi tulosuraan vaikuttaa valtion rahoituksen ja ulkoisten tuottojen arvioitu muutos vuosina 2027–2029.

Huomio nettokustannuslaskennasta

Lisäaikahakemusta käsittelevissä tarkentavissa keskusteluissa ministeriöiden edustajien kanssa on tullut esille valtiovarainministeriön taustamuistio hyvinvointialueiden talouden näkymistä 2027–2030. Muistioon sisältyvä taulukko nettokustannusten vuosittaisista enimmäiskasvuista lisääjän eri vaihtoehtojilla laskettuna (vertailuhetkenä v. 2025 lopun tilanne) vääristyy Soiten vuoden 2025 tulokseen sisältyvien kertaluontoisten tuloerien (2,5 M€) takia. Niiden oikaisu vuoden 2025 nettokustannuksista tarkoittaa, että Soiten nettokustannusten muutosten vuodesta 2026 lähtien tulee olla valtiovarainministeriön taulukossa esitettyjä muutoksia selkeästi pienemmät (ja alijäämahakemus on rakennettu tämä huomioon), jotta kumulatiivinen alijäämä saadaan katettua. Pyydämme ottamaan tämän huomioon tehdessänne päätöstä lisääjän mitasta.

Alla esitämme valtiovarainministeriön laskentatapaa vastaavan laskennan Soiten nettokustannusmuutoksista huomioiden vuoden 2025 tulokertymään vaikuttaneet kertaluontoiset erät.

	Muutos 2024	Muutos 2025	Muutos 2026	Muutos 2027	Muutos 2028	Muutos 2029
Soite, VM:n taulukko	2,1 %	-1,6 %	-2,2 %	1,4 %	2,2 %	2,6 %
Manner-Suomi yhteensä, VM:n taulukko	2,9 %	1,3 %	-0,1 %	2,6 %	3,1 %	3,2 %
Soite, oikaistut nettokustannukset 2025	2,1 %	-1,6 %	-3,0 %	0,9 %	1,8 %	2,3 %
Taulukon tulkinta: Jos kumulatiivisen alijäämän kattamisen tavoitevuosi on esim. 2029: nettokustannusten maksimikasvu voi olla vuoden 2029 sarakkeessa näkyvä %-luku jokaisena vuonna 2026–2029.						
Oikaistussa nettokustannuksissa vuodelta 2025 lähtötasona on käytetty 326 180 658 euroa, jossa on eliminoitu kertaluontoiset tuloerät 2,5 M€.						

4. Yhteenveto

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite hakee kumulatiivisen alijäämän kattamisen määräajan jatkamista vuoden 2029 loppuun saakka. Mikäli kumulatiivinen alijäämä pyritäisiin kattamaan tätä aiemmin, on mahdollista, että palveluita ei pystyttäisi järjestämään lainsäädännön velvoittamalla tavalla.

Pidämme realistisena, että kumulatiivinen alijäämä 27,6 miljoonaa euroa on katettavissa vuoden 2029 loppuun mennessä tässä asiakirjassa liitteineen kuvatulla suunnitelmalla.

Vuosi	Tulos	Kumulatiivinen alijäämä
31.12.2025	+9,7 M€	-27,6 M€
31.12.2026 (TA2026/TP-ennuste)	+5,3 M€	-22,3 M€
31.12.2027 (tulosura)	+4,6 M€	-17,7 M€
31.12.2028 (tulosura)	+7,8 M€	-10,0 M€
31.12.2029 (tulosura)	+13,7 M€	+3,7 M€

Taulukko 9: Arvioitu tuloskehitys 2026–2029

5 Liitteet

Liite 1: Aluevaltuuston päätös alijäämän kattamisen määräajan jatkamisen hakemisesta

Liite 2: Tilinpäätöksen käsittely aluehallituksessa

Liite 3: Tilinpäätöksen hyväksyntä aluevaltuustossa

Liite 4: Hyvinvointialueen tulosura haettavalle alijäämien kattamiskaudelle

Liite 5: Palvelustrategia

Liite 6: Soite2030 – ohjelma